

Zs. Sejtes Györgyi

Neveléstudományi és szakmódszertani konferencia

2013. január 7-én és 8-án *Neveléstudományi és szakmódszertani konferencia (Vzdelávacie, výskumné a metodické konferencia)* címmel szervezett nemzetközi, magyar és szlovák nyelvű konferenciát Révkomáromban az International Research Institute s.r.o. (Nemzetközi Kutatóintézet).

A szervezőbizottság azt tűzte ki célul, hogy a témák, a szekciók a pedagógia minél teljesebb területét öleljék fel. Két nap alatt 116 előadás hangzott el 22 szekcióban (Egészségnevelés; Élménypedagógia; Esélyegyenlőség; Etika, filozófia, család; IKT az oktatásban; Képzés; Környezeti nevelés; Művészeti nevelés; Nemzetközi gyakorlat; Neveléstörténet I–II.; Nyelvpedagógia; Nyelvtanítás; Oktatáspolitikák régen és ma; Pályaválasztás; Pedagógusképzés és továbbképzés; Speciális pedagógia; A számítástechnikától a matematikáig; Támadók és áldozatok – agresszió és kezelése; Tanári munka; Tehetség és nevelés; Testnevelés; Zenepedagógia).

A rövid összefoglalás célja az, hogy a konferencia résztvevőinek az anyanyelv-pedagógiához közvetlenül köthető megállapításait összegezze, és bemutassa azt a szemléletet, amely a témához kapcsolódó szekciók munkája során kristályosodott ki. A szerteágazó, sokszínű tartalom vezérfonalául a *Miért?, Mikor?, Kinek?, Mit?* és *Hogyan?* kérdéseket célszerű feltenni.

Miért? Mikor? Kinek?

Több előadó bevezetőjében is közvetve megfogalmazódott Csehné Papp Imola *A munkaerőpiac igényeinek megfelelő oktatási rendszer?* című előadásának kiinduló gondolata: „Az oktatás közvetlenül meghatározza egy ország jövőjét, hiszen a mai modern társadalom egyik lényeges alrendszerét képezi. [...] Napjaink egyik legfontosabb törekvése az, hogy a képzés és a foglalkoztatás között szorosabb összhang alakuljon ki, hiszen a munkanélküliség csökkentésének egyik módja, hogy a képzés jobban szolgálja a munkaerőpiaci igényeket” (Csehné 2013: 34). Az előadások a napjainkban használatos tanítási-tanulási stratégiákba nyújtottak betekintést az óvodai neveléstől a köz- és felsőoktatáson át a felnőttképzésig. A tanítási, tanulási folyamatot, a tudás keletkezését helyezték az élethosszig tartó tanulás koncepciójába. Ezt példázza Bácsi János tanulmánya, amelyben a szerző a tanítás-tanulás két sikertényezőjét határozza meg. Véleménye szerint a tanulás sikerességének egyik feltétele az, hogy a tudásstruktúra átadásakor mind a négy tudástárat – a biológiai memóriát, a külső tároló rendszereket (hagyományos, lineárisan szerkesztett, nyomtatott szövegek), a külső elektronikus tároló rendszereket (személyi számítógépek), valamint a világméretű elektronikus információs rendszereket – aktivizálni kell. A másik tényező, hogy a tudás befogadása csak akkor lehet eredményes, ha a tanuló az új tudásstruktúrát valamilyen módon a tárgyi világ olyan entitásához tudja kötni, amely már előzetesen tárolva van a biológiai memóriájában (Bácsi 2013: 585–590).

Mit?

A *Nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk* mondás lehetne a konferencia mottója, ugyanis a lexikális tudás mellett a minőségi oktatást, az ismeretek mindennapi életben való használhatóságát hangsúlyozták a résztvevők. Az anyanyelvi kompetencia fejlesztési területei közül kiemelt szerepet kapott a kommunikációs kompetencia. Antalné Szabó Ágnes *Az osztálytermi diskurzus vizsgálata anyanyelv-pedagógiai kontextusban* című előadásában osztálytermi kommunikációvizsgálatát mutatta be az alkalmazott pedagógiai módszerek

és az óraszervezési formák tükrében tanórák diskurzuselemzése alapján. Emellett az előadás javaslatokat tett „olyan további tanári kommunikációs kutatásokra, amelyek komplex módon épülnek a diskurzuselemzés, a pedagógia és a pszichológia legújabb kutatási módszereire és eredményeire” (Antalné 2013: 15).

Szőke-Milinte Enikőnek *A pedagógia kommunikációja, avagy a kommunikáció pedagógiája* című munkája a gyakorló pedagógusok számára hasznos kommunikációs modelleket mutatott be, valamint szemléletmód-alkotást és eszköztárat nyújtott. A szerző elképzelése szerint: „A kommunikációtudomány perspektívájából vizsgálva és a kommunikációs iskolák kommunikációértelmezéseit alapul véve sok új és hasznos felismeréssel gazdagíthatjuk a pedagógiai kommunikációs ismereteinket, a gyakorló pedagógus kommunikációs paradigmáit és eszköztárát” (Szőke-Milinte 2013: 114). Az olvasási kedv csökkenésének okait kutatta Fülekiné Joó Anikó. Előadásában pilotmérésének az eredményeit foglalta össze; a perzuzív kommunikációt jelölte meg az olvasási attitűd nemek közti különbségeinek egyik magyarázó tényezőjeként (Fülekiné 2013: 44).

A Mit? Hogyan? A szövegértés tanításáról magyar szakos tanárjelölteknek című munkájában Zs. Sejtes Györgyi nyelvészeti keretben vizsgálta, hogy milyen szövegfogalommal, szövegtípusrendszerrel kell rendelkezniük a tanárjelölteknek ahhoz, hogy a módszertan gazdag tárházából választott tevékenységeken keresztül tanítani tudják a hallott és az olvasott szövegek megértését (Zs. Sejtes 2013: 127).

Paksi László a *Helyesírás-tanítás és a tankönyvek* című előadásában a helyesírás-tanítás alapkérdéseit (alapelvek, feladattípusok) fejtette ki a tankönyvelemzési módszer felhasználásával (Paksi 2013: 89).

Hogyan?

A konferencia előadásainak többsége a tudás átadásának mikéntjére kereste a választ; az anyanyelvi nevelés középpontjába a tanulásmódszertant helyezte. Az előadók a tanítási-tanulási folyamat tervezésekor és szervezésekor az interaktív és a reflektív tanulási technikákat (élmény- és problémaalapú tanulás, kooperatív technikák, drámajátékok, projekttanulás, tanulói portfólió, IKT-eszközök használata stb.) állították a hatékony kompetenciafejlesztés szolgálatába.

Jól példázta ezt a törekvést H. Molnár Emese *Kooperatív módszerek a szóbeli és írásbeli szövegalkotás gyakorlatában* című előadása. A szerző saját, online módszertani kézikönyvét – Mentor(h)áló projekt TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0005 – mutatta be. A kézikönyv célcsoportja a tanítójelöltek; a cél pedig az, hogy a kötet hozzásegítse a hallgatókat a kooperatív technikák elsajátításához és alkalmazásához. A szerző részletesen ismertette a *Szövegalkotás szóban és írásban* című fejezetet a kivitelezéshez használható szakmódszertani ajánlással együtt. Tanulmányában új ismeretet feldolgozó órát javasol a kooperatív technikák tanórai alkalmazására (H. Molnár 2013: 209–211).

Bácsi János az előadásában a tanulás egyik lehetséges módszereként a forgószínpadszerű kooperatív csoportmunkát ajánlotta. Bánfi Rita *Milyen az IEN? Pedagógiai innováció az integrált esztétikai nevelésre alsó tagozatban* című előadása érdekes példa volt arra, hogy a tantárgyi koncentráció elvét követve, hogyan lehet a nem szakrendszerű oktatás keretein belül (az alsó tagozaton) az anyanyelvi kompetenciát élményszerűen fejleszteni, a zenei, a képi, a mozgásos, az idegen nyelvi, a kísérletezést és a felfedezést segítő játékokat a szövegértés fejlesztésének szolgálatába állítani (Bánfi 2013: 509–512).

Zs. Sejtes Györgyi elsősorban szakmetodikus oktatók számára javasolt tematikát a „*Szövegünk? Szövegeljünk!*” *A szövegértés tanításának lehetőségei* című kurzushoz. A kiindulási alapként olyan magyar szakos tanárjelölteknek szóló tanító-, illetve tanárképzési kurzus tematikáját mutatta be, amely a nyelvészeti és az irodalmi szövegfogalmakon túl az alkalmazhatóságra is alternatívát kínál. Célja az, hogy nyelvészeti-pedagógiai alapokon nyugvó koncepciót nyújtson az anyanyelvi kompetencia, azon belül a szövegértés fejlesztéséhez, a hozzá kötődő pedagógiai megközelítés pedig a tanítási folyamat tervezéséhez. Alapelve

az alkalmazási dimenzió volt. Az ajánlott technikák a következők: „forró szék”, gondolkodástérkép páros munkában, háromlépéses interjú, akadémikus vita, fogalomalkotás keresztretjténnel, fogalom- vagy szemponttáblázat, „formajátékok” képversekkel, tanári kalauz, szakértői mozaik, szakaszos olvasás, pókhálóábra, reciproktanítás, vak kéz, szerepháló.

A konferencia-előadások többsége közvetve vagy közvetlenül érintette azt a problémát, hogy a köz- és felsőoktatás egyik feladatává az infokommunikációs technológiák (IKT) használatának elsajátíttatása vált, valamint a tanulók és a hallgatók felkészítése az információs társadalom lehetőségeinek a kihasználására. Az infokommunikációs eszközök oktatási felhasználásának alapja az a munkaerő-piaci elvárás, amelyet az ott már általánossá vált IKT-alkalmazások hoznak létre. Az IKT-eszközök beépülése a tanítás-tanulás folyamatába lehetőséget teremt a módszertani megújulásra minden műveltségterületen. Alkalmazásuk során elkerülhetetlen, hogy átgondoljuk a tananyagtartalmat, a fejleszteni kívánt készségeket, kompetenciákat, átszervezzük a megtanítandó információkat. Az átalakuló tanítási-tanulási folyamat konstruktív tanulási környezetet, problémaalapú megközelítést, tanári attitűdváltást igényel.

Összegzés

Az anyanyelvi nevelés társadalmi és mindennapi élethez kötődő kihívásaira (kommunikációs, szövegértési, helyesírási kompetencia fejlesztése, a tanulás tanulása) tartalmi és méréseken, tapasztalatokon alapuló módszertani ajánlások születtek a konferencián. Célként fogalmazódott meg a tanítás-tanulás folyamán transzferálható tudás elsajátíttatása változatos módszerek segítségével. A nemzetközi tudományos-szakmai konferencián elhangzott neveléstudományi és szakmódszertani előadások sokszínűségükkel, szakmai tartalmukkal megfeleltek a kitűzött céloknak. Az előadások a *Vzdelávanie, výskum a metodológia* (Oktatás, kutatás és módszertan) című tanulmánykötetben (Karlovitcz–Torgyik 2013b) olvashatók.

Irodalom

- Antalné Szabó Ágnes 2013. Az osztálytermi diskurzus vizsgálata anyanyelv-pedagógiai kontextusban. In: Karlovitz–Torgyik (szerk.) 2013a. 15.
- Bácsi János 2013. A tanítás-tanulás két sikertényezője. In: Karlovitz–Torgyik (szerk.) 2013b. 585–590.
- Bánfi Rita 2013. Milyen az IEN? Pedagógiai innováció az integrált esztétikai nevelésre alsó tagozatban. In: Karlovitz–Torgyik (szerk.) 2013b. 509–512.
- Csehné Papp Imola 2013. A munkaerőpiac igényeinek megfelelő oktatási rendszer? In: Karlovitz–Torgyik (szerk.) 2013a. 34.
- Fülekine Joó Anikó 2013. A perzuazív kommunikáció mint az olvasási attitűd nemek közti különbségeinek magyarázó tényezője. In: Karlovitz–Torgyik (szerk.) 2013a. 44.
- H. Molnár Emese 2013. Kooperatív módszerek a szóbeli és írásbeli szövegalkotás gyakorlatában In: Karlovitz–Torgyik (szerk.) 2013b. 201–211.
- Karlovitcz János Tibor – Torgyik Judit (szerk.) 2013a. *Tartalmi összefoglalók – Abstrakty*. Neveléstudományi és szakmódszertani konferencia. Vzdelávacie, výskumné a metodické konferencia. International Research Institute s.r.o. Komárno.
- Karlovitcz János Tibor – Torgyik Judit (szerk.) 2013b. *Vzdelávanie, výskum a metodológia*. Oktatás, kutatás és módszertan. Neveléstudományi és szakmódszertani konferencia. Vzdelávacie, výskumné a metodické konferencia. International Research Institute s.r.o. Komárno.
- Paksi László 2013. Helyesírás-tanítás és tankönyvek. In: Karlovitz – Torgyik 2013a. 89.
- Szőke-Milinte Enikő 2013. A pedagógia kommunikációja avagy a kommunikáció pedagógiája. In: Karlovitz–Torgyik (szerk.) 2013a. 114.

Zs. Sejtes Györgyi 2013. Mit? Hogyan? A szövegértés tanításáról magyar szakos tanárjelölteknek. In: Karlovitz–Torgyik (szerk.) 2013a. 127.

Zs. Sejtes, Györgyi: Conference on Pedagogy and Methodology

Az írás szerzőjéről

Zs. *Sejtes Györgyi*

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Gyakorló Általános Iskolája, Szeged, Magyarország; Szegedi Tudományegyetem, Szeged, Magyarország

sejtes[kukac]hung.u-szeged.hu

<https://orcid.org/0000-0001-5661-4755>